

RWS BEDRIJFSINFORMATIE

Evaluatie 2014 (de laatste)

Projectbureau Zeeweringen

Datum	26 maart 2015
Status	Definitief
Auteur	Y.M. Provoost
Kenmerk	RWS00111-12-5319

Inhoud

1	Inleiding, doel en opzet	3
2	Aandachts- en verbeterpunten	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Opvallende zaken in 2014	4
2.3	Verbeterpunten voor 2015	4
2.4	Aandachtspunten voor 2015	4
3	Hoe verder?	6

1 Inleiding, doel en opzet

Zoals gebruikelijk is over het jaar 2014 een evaluatie uitgevoerd. In dit rapport zijn de afzonderlijke evaluaties van de deelnemers aan het project samengevoegd en samengevat in verbeter- en aandachtspunten.

De evaluatie

De deelnemers aan het projectbureau-overleg (de rolhouders en de vertegenwoordigers van het waterschap) hebben begin 2015 een evaluatie opgesteld (deze verslagen zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd). De belangrijkste punten van de afzonderlijke evaluaties zijn samengevoegd in dit rapport.

De volgorde in dit rapport is zoveel mogelijk gebaseerd op het primaire proces van het projectbureau.

In deze rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen 'verbeterpunten' (zaken waarvoor concreet acties worden afgesproken (bewaking vanuit kwaliteit zorg)) en 'aandachtspunten' (zaken die ter harte genomen dienen te worden). De stand van zaken wordt via de maandrapportage teruggekoppeld naar het projectbureau.

2 Aandachts- en verbeterpunten

2.1 Algemeen

In de bijlagen zijn alle gemelde aandachts- en verbeterpunten te vinden. In de volgende paragrafen volgt een opsomming (enigszins gegroepeerd) van in het oog springende punten en van punten die aandacht vragen.

De verbeterpunten worden omgezet in acties, de aandachtspunten zijn 'ter leeringh' (zie ook hoofdstuk 3).

2.2 Opvallende zaken in 2014

- Alle dijkvakken zijn voor het einde van het jaar gepubliceerd. Op het laatste moment is besloten om 1 aanbesteding door te schuiven naar januari 2015 om de markt meer tijd te geven;
- In een voorjaarsweekeinde hebben enkele oeverzwaluwen de kans gezien om zich te vestigen in de steilrand die bij het ontgraven voor de verborgen glooiing ontstond. Het terugplaatsen van de grond is daarop uitgesteld tot na het uitvliegen van de laatste jongen. Omdat de rust rondom de nestlocatie goed werd gehandhaafd is de kolonie uiteindelijk doorgesloofd tot ruim 100 nestholten.

2.3 Verbeterpunten voor 2015

- Bij toepassen Hill vanaf aanvang werk toetsen of zetwerk voldoende is;
- De aanbesteding van de contracten 2015 ging alles behalve soepel. De doorlooptijd in het gunningsproces kostte aanzienlijk meer tijd door tussenkomst van het aanbestedingsteam. Tussen aanbesteding en versturen voornemen tot gunning zal gemiddeld 3 weken. Ook het tekenen van de opdrachtbrieven nam veel tijd in beslag;
- "Bijzaken" als proeven, innovaties, recreatieve of ecologische meerwaarden (die niet in de scope zitten of wettelijk moeten) in dijktrajecten een kort duidelijk plan(netje) op stellen en dit bespreken in het RHO (of PBO);
- Wijzigingen in uitvoering (denk aan grond verkopen aan maatschap Wilhelminapolder waarbij een broedgebied wordt vernietigd, pilots met andere blokken, verbeteren toegankelijkheid Oosterschelde, ...) altijd afstemmen met de trajectecoloog omdat het – soms onverwacht – ecologische consequenties heeft;
- Indien ondanks waarschuwingen bij ON klachten over te hard rijdende vrachtwagens aanblijven kosten van matrixborden voor rekening van ON laten komen. (in contract opnemen?);
- Bij de vondst van explosieven neemt de gemeente de regie over. Omdat de PBZ-afdeling Communicatie hier verder niet bij betrokken is, is vaak onduidelijk hoe vanuit het projectbureau over de vondst gecommuniceerd mag worden. Om dit te verbeteren het voorstel om in voorkomende situaties de betrokken PBZ-projectleider (die zitting heeft in het 'calamiteitenteam') de contactgegevens van de communicatieadviseur van de betrokken gemeente door te laten geven aan de betrokken PBZ-communicatieadviseur;
- ...

2.4 Aandachtspunten voor 2015

- Doordat de werkzaamheden voor derden lang onduidelijk bleven is er vertraging ontstaan in de publicaties;

- De markt had moeite met de kort op elkaar volgende aanbestedingsprocedures;
- Leverantie breuksteen zou in verband met de grote vraag vanuit andere projecten een probleem kunnen worden;
- In 2015 mogen er op het moment van oplevering (1 februari) geen restpunten meer open staan welke invloed hebben op de kwaliteit van de waterkering;
- Er staan lastige werken op de planning. Roompot en st Annaland zullen qua omgeving meer aandacht nodig hebben dan reguliere werken;
- Periodieke bespreking/actualisering verbeterregister blijven doen;
- Aandacht voor cq aanvang maken met projectverantwoordingsrapportage en voorbereiding Gate Review;
- Overdragen cultuurhistorische kaart (beheer en onderhoud) aan RWS/waterschap in 2015;
- ...

3 Hoe verder?

Vanuit kwaliteitszorg wordt een plan opgesteld waarin de in § 2.3 beschreven punten worden opgenomen.

Bij deze punten worden ook de verbetermaatregelen, de activisten en de 'datum gereed' genoemd.

Wanneer het ingrijpende maatregelen betreft zal ook expliciet aandacht worden geschonken aan aspecten als geld, kwaliteit en informatie & organisatie.

Dit plan met verbeterpunten wordt voorgelegd aan het projectbureau-overleg.

....en uiteraard ook deze laatste keer weer het vriendelijke verzoek om toch zeker de bijlagen te lezen.

Bijlage

Inhoud:

Management	B. Kortsmit	8
Toetsing & overdracht	Y. Provoost	9
Ontwerp	G. Wijkhuizen	10
Contract & Uitvoering	S. Vermunt	11
Projectbeheersing	M. Smit-Tuinman	12
Omgevingsmanagement	R. vd Voort	13
Communicatie	A. McGovern	16
Waterschap Scheldestromen	A. Marinisse	19

Management

B. Kortsmit

(Toetsing &) overdracht

Y. Provoost

Door een forse inspanning ligt de overdracht mooi op schema. Er worden weinig grote afwijkingen gerapporteerd.

Ontwerp

G. Wijkhuizen

TERUGBLIK (ONTWERP) / CONTRACTVOORBEREIDING 2014

In 2014 zijn de contracten voor de dijkvakken die in 2015 in uitvoering komen voorbereid.

In de overleggen met betrekking tot ontwerp en contract is het volgende naar voren gekomen:

Geld

- Overlagen met betonzuilen levert voor 2015 een besparing op van enkele miljoenen.

Tijd

- Alle dijkvakken zijn voor het einde van het jaar gepubliceerd. Op het laatste moment is besloten om 1 aanbesteding door te schuiven naar januari 2015 om de markt meer tijd te geven.
- Er zijn veel extra werkzaamheden voor derden binnen de contracten meegenomen.
- Doordat de werkzaamheden voor derden lang onduidelijk bleven is er vertraging ontstaan in de publicaties.
- Aanbestedingen verliepen via het aanbestedingsteam van GPO. Dit zorgt voor meer afstand.
- De markt had moeite met de kort op elkaar volgende aanbestedingsprocedures.
- Doordat een aantal werken vroeg zal starten was het voor de meeste werken niet mogelijk om extra ruimte in de aanbestedingsprocedures te creëren.

Kwaliteit

- De kwaliteit van de contracten is goed, ondanks alle complexe dijkvakken en onderdelen die er tussen zitten.
- Duurzame betonzuilen zijn in alle contracten opgenomen als EMVI criterium. Daarnaast is de CO₂ prestatieladder een standaard EMVI criterium.
- Het modelcontract was technisch/inhoudelijk op orde en is in de voorbereiding nauwelijks aangepast.

Informatie

- Aanvullende basisgegevens zijn vroeg beschikbaar.
- Grond- en asfaltonderzoeken ten behoeve van de contracten zijn integraal opgepakt en zijn tijdig beschikbaar.
- Grote betrokkenheid van ontwerpers bij de uitvoering met betrekking tot techniek en omgeving.

Capaciteit

- Ontwerpers: de capaciteit was voldoende.
- Tekenaars: de capaciteit was voldoende.

Contract & Uitvoering

S. Vermunt

Terugblik 2014

- Dit was het jaar van de Hillblocks. Het plaatsen van Hillblocks blijkt moeilijker te zijn als de overige typen zuilen. Het zetten luistert nauwer en vergt bij de start van het werk meer aandacht. In het begin ook veel schades aan de zuilen doordat de klemkracht van de tang niet goed was afgesteld.
- De afvoer van extra vrijgekomen grond uit grondverbetering (meerwerk > probleem OG) was dit jaar op twee werken een probleem. Afzetten op stortlocaties Slufter en Hollandsch Diep kon niet, materiaal was te zout of niet vuil genoeg. Put van Heenvliet kon maar was kostbaar. Nu afgezet op landbouwperceel en in depot gereden voor toepassing in kruinverhoging Zierikzee.
- Bij 2 van de 3 opdrachtnemers een tekortkoming opgelegd. KWS/ Van Oord en Zeeuwse Stromen deden het minder dan GMB.
- "nieuwkomer" GMB nam dit jaar 2 grote werken aan. Dit was een zorgpunt bij ons. Lopende de uitvoering is gebleken dat GMB een erg goed kwaliteitssysteem heeft. De werken zijn kwalitatief zeer goed uitgevoerd.
- De zorgpunten welke er qua omgeving waren vielen mee. Burghsluis is vrij geruislos verlopen. De afstemming met het doorlaatmiddel op de Krabbenkreekdam liep soepel en de krappe planning en het lastig uitvoerbare werk op de Zandkreekdam is tijdig en soepel verlopen.
- Op veiligheidsgebied weer een groei doorgemaakt. Eigen personeel draagt consequent PBM's. ON's nog een paar keer bijgestuurd.
- Hergebruik van Vilvoordse als steenslag door deze te breken is goed geslaagd.
- Geen problemen meer gehad met duurzaam geproduceerde betonzuilen.
- De aanbesteding van de contracten 2015 ging alles behalve soepel. De doorlooptijd in het gunningsproces koste aanzienlijk meer tijd door tussenkomst van het aanbestedingsteam. Tussen aanbesteding en versturen voornemen tot gunning zal gemiddeld 3 weken. Ook het tekenen van de opdrachtbrieven nam veel tijd in beslag.
- In mei is er als gevolg van een zomerstorm geringe schade ontstaan op een aantal dijkvakken. De schade varieerde van het wegslaan van grondverbeteringsmateriaal tot schade aan de verse overgangsconstructie. Iedereen was goed bereikbaar (weekend) en waar nodig zijn controles uitgevoerd.

Vooruitblik 2015

- In 2015 mogen er op het moment van oplevering (1 februari) geen restpunten meer open staan welke invloed hebben op de kwaliteit van de waterkering.
- Er staan lastige werken op de planning. Roompot en st Annaland zullen qua omgeving meer aandacht nodig hebben dan reguliere werken.
- Bij toepassen Hill vanaf aanvang werk toetsen of zetwerk voldoende is.
- Leverantie breuksteen zou in verband met de grote vraag vanuit andere projecten een probleem kunnen worden.

Projectbeheersing

M. Smit-Tuinman

Terugblik

* Nav ADR controle eind 2013 is meer aandacht geweest voor betalingen buitenom SCB. Het bewustzijn van het goed vastleggen en documenteren van mn bestuurlijke overeenkomsten is vergroot.

* Werkwijze vrijgeven ATB's is aangepast: Bert geeft zelf ATB's vrij, dit is in lijn met de voorgeschreven werkwijze en ook de uitdrukkelijke wens van Aline

* IKB auditplan is uitgevoerd. Finale afronding en besluitvorming obv de resultaten is gepland voor begin feb 2015.

Op de belangrijkste (en enige verplichte) audit, de Self assessment, hebben we goed "gescoord" . Ten opzicht van 2013 is een flink aantal verbeterpunten goed opgepakt met als resultaat dat slechts enkele kleine verbeterpuntjes zijn overgebleven.

* het verbeterregister is geactualiseerd en periodiek met betrokkenen en rolhouders besproken

* overgang naar CONNECT heeft wat voeten in aarde gehad maar is wel gerealiseerd. Binnenkort wordt ZEEARCH ook overgezet naar CONNECT.

Vooruitblik

- Periodieke bespreking/actualisering verbeterregister blijven doen
- Aandacht voor cq aanvang maken met projectverantwoordingsrapportage en voorbereiding Gate Review

Omgevingsmanagement

R. vd. Voort

Terugblik omgevingsmanagement (door Roy)

- Alle reguliere vergunningen/goedkeuringen t.b.v. de werken in 2014 zijn tijdig verkregen. Meest lastige was het contact met het Ministerie van Economische Zaken (vergunning Natuurbeschermingswet). Voor 2015 lopen nog enkele procedures (Watervergunning baggerwerkzaamheden, verkeersbesluiten).
- Het is handig om voor "bijzaken" als proeven, innovaties, recreatieve of ecologische meerwaarden (die niet in de scope zitten of wettelijk moeten) in dijktrajecten een kort duidelijk plan(netje) op te stellen en dit te bespreken in het RHO (of PBO). Dit voorkomt verrassingen (vergunningen, toestemmingen, communiceren) en het is duidelijk wie initieert en financiert. Zo komen "bijzaken" waarvoor mensen worden gemobiliseerd niet onverwacht op een dood spoor of worden ze heen en weer geslingerd tussen wel of niet gaan doen en kunnen "bijzaken" bijdragen aan succes.
- In 2014 is met financiële middelen van Rijkswaterstaat (KRW) voor de laatste maal grootschalige monitoring rondom de zeegrasverplaatsingen geweest. De verplaatsingen van Roelshoek (2008 en 2011) kennen forse uitzaaiingen (toename van fors aantal m²), deze locatie is erg succesvol. Ook de locatie Dortsman (2008) doet het goed. Toch tast men nog in het duister over de redenen van wel of geen succes op een locatie.
- Cultuurhistorie is een volwaardig onderdeel in het ontwerpproces, contacten in de regio zijn goed, veel waardering voor jaarlijkse cultuurhistorische dag Zeeweringen (in 2014 in Topshuis samen met de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland en de Stichting Landschapsbeheer Zeeland onder thema "Op de grens van land en water (erfgoed beleven en recreëren)"). De cultuurhistorische kaart wordt nog steeds verder gevuld en up to date gehouden.
- Contacten met stakeholders en belanghebbenden verlopen over het algemeen prima, omgekeerd weet men Zeeweringen goed te vinden.
- Het vastleggen van overleg met pachters door het waterschap (voortgang en eventueel gespreksverslagen) is verbeterd door het toevoegen van een document bij het maandelijks PBO.
- De fietsomleidingen en wandelomleidingen zijn in goed overleg met betrokken partijen gerealiseerd.
- Langs alle transportroutes zijn weer bouwkundige vooropnames gedaan. Bij een enkel pand of object is schade ontstaan als gevolg van onze transporten of werkzaamheden. De schades zijn afgehandeld. Het gaat om geringe schades van enkele honderden euro's.
- Contacten met visserij zijn gelijk gebleven ten opzichte van 2013, naast individueel aanschrijven vinden incidenteel gesprekken met vissers plaats. Voor project Zeeweringen is het optimum bereikt.
- Voor alle trajecten 2013 tot en met 2015 is er een historisch vooronderzoek naar explosieven gedaan. Hierdoor zijn de risico's ten aanzien van dit onderwerp fors afgenomen. Dit jaar zijn enkele aanvullende trajecten nader onderzocht.

Terugblik ecologie (door Peter, John en Roy)

- Ecologie is een volwaardig onderdeel binnen Zeeweringen. Door diverse evaluaties (tussen ontwerpers en ecologen en tussen projectleiders/toetsers en ecologen) zijn er korte lijnen ontstaan en verloopt het proces soepel.
- Een grote verbetering blijft dat een trajectecoloog naast bijwonen van het startoverleg ook in een toolboxmeeting toelichting geeft over de natuur en vergunning rond het dijktraject aan personeel van de opdrachtnemer.
- Ondanks de krimp van het team naar 1 inhuurecoloog en 1 adviseur van RWS (Peter Meininger) zijn de werken in uitvoering qua ecologie voldoende bemenst.
- Peter en Roy zitten in een werkgroep van waterschap Scheldestromen, samen met provincie, Rijkswaterstaat en Routebureau Zeeland over de buitendijkse onderhoudspaden. Voor Zeeweringen geldt vooral dat bekeken wordt wat in 2015 al dan niet in haar contracten mee kan.

Burghsluis (trajectecoloog Peter Meininger).

Traject met een "voorland" van diep water. Eén van de vijf groeiplaatsen van groefwier in de Oosterschelde (en daarmee in Nederland). De groeiplaatsen van groefwier werden gemarkeerd en zo veel mogelijk ontzien. Door maatwerk en deskundige begeleiding bleef veel groefwier behouden. Op dit traject was een nest van een Scholekster aanwezig; dit werd gemarkeerd en de eieren kwamen uit. Net buiten het traject werd een "bijenhotel" aangelegd ten behoeve van de Schorzijdebij.

Stavenisse (trajectecoloog Peter Meininger).

Compliment aan de aannemer voor het zorgvuldig werken. De werkstrook werd netjes afgewerkt en ook het schor werd op een goede hoogte afgewerkt. De waterhuishouding van het schor werd hersteld door het handmatig graven van enkele kreekjes. Plassen op een depot werden tijdig gedraineerd om vestiging door Rugstreppadden te voorkomen. Het plaatsen van Hillblocks op het talud langs het schor is qua ecologie een minder gelukkige keuze: het is een potentiële barrière voor de uitwisseling van fauna tussen schor en polder. Voor de trajectecoloog was dit in ieder geval een verrassing.

Wilhelminapolder West, Zandkreekdam (trajectecoloog Peter Meininger).

Door het van te voren inmeten van velden Engels slijkgras, is deze primaire schorvormer zo veel mogelijk ontzien. Ook werd rekening gehouden met velden Klein zeegras, met name bij de afwatering van de bronbemaling van de werkstrook. Een kleine groeiplaats van groefwier ging verloren. Enkele basaltzuilen met groefwier werden getransplanteerd: op de zuilen werden in de nazomer diverse jonge groefwiertjes aangetroffen. Een leerzaam experiment waarvan de resultaten zullen worden gebruikt bij het traject Sint Annaland in 2015. Enkele nesten van Scholekster werden aangetroffen in de werken; deze werden gemarkeerd en kwamen succesvol uit. Helaas gingen door een plotselinge uitbreiding van een gronddepot in de Wilhelminapolder ook nesten verloren. Het aanbrengen van overtollige grond op een lage akker in de Oostbevelandpolder (broedgebied van Kluut en Bontbekplevier) leidde tot vragen in Provinciale Staten. Een deel van de toegepaste zuilen met ecotop verdween permanent onder het slik. De afwatering van het schor voor de Wilhelminapolder werd hersteld, waarbij ook de schelpenrug werd ontdaan van vegetatie en angespoeld materiaal. Deze schelpenrug is in trek als broedplaats bij Bontbekplevieren.

Traject Krabbenkreekdam (trajectecoloog John van Vliet).

Langs het traject ligt een oppervlak slikken en schorren, vóór een deel van het traject is daarom een smallere werkstrook voorgeschreven. Bij aanvang van de werkzaamheden is een toolbox ecologie voor de uitvoerende medewerkers gehouden, waarbij is uiteengezet waar, met welke en waarom met de aanwezige natuurwaarden rekening moet worden gehouden. De werkstrookbreedte bleek daarop goed gerespecteerd te worden, maar er is helaas wel éénmaal over en door het schor en slik gereden. In een voorjaarsweekeinde hebben enkele oeverzwaluwen de kans gezien om zich te vestigen in de steilrand die bij het ontgraven voor de verborgen glooiing ontstond. Het terugplaatsen van de grond is daarop uitgesteld tot na het uitvliegen van de laatste jongen. Omdat de rust rondom de nestlocatie goed werd gehandhaafd is de kolonie uiteindelijk doorgegroeid tot ruim 100 nestholten. De jongen konden succesvol uitvliegen. Tijdens de eindcontrole bleek het traject netjes opgeleverd, zowel de herstelde werkstrook als de lavastenen in het gietasfalt zagen er goed uit. Wel bleek een teveel aan inwasmateriaal uitgespoeld tot op het slik. Dit is daarop alsnog verwijderd.

Traject Moggershil (trajectecoloog John van Vliet).

Voorafgaand aan de werkzaamheden is een toolbox ecologie gehouden, met daarin een uitleg over de aanwezige natuurwaarden en de wettelijke voorschriften waarmee tijdens de uitvoering rekening gehouden moest worden. In het voorland langs een deel van dit traject wordt bij laag water door relatief grote aantallen vogels naar voedsel gezocht. Een deel daarvan maakt gebruik van de Grote Nol halverwege het traject om er te rusten en te overtijen. Naast de Grote Nol ligt bovendien een bijzonder stukje slik met daarin een slijkgrasveld. Op en langs het traject hebben zich op ecologisch gebied tijdens de uitvoering geen bijzonderheden voorgedaan. De werkstrookbreedte is keurig gehandhaafd en na afloop al even netjes hersteld. Er zijn niet onverwacht alsnog vogels tot broeden gekomen en ook lavasteen is goed over het asfalt verspreid. De in de voorschriften vastgelegde gedeeltelijke afsluiting van de Grote Nol is conform contract uitgevoerd. Of dit een effectieve afsluiting is dat valt nog te bezien.

Viane (trajectecoloog John van Vliet).

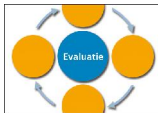
Er hebben zich gedurende de uitvoering geen bijzonderheden qua ecologie voorgedaan. In het voortraject was veel weerstand tegen de afsluiting van het onderhoudspad. Tijdens de uitvoering heeft een upgrade van de getijdenpoelen plaatsgevonden (betere bereikbaarheid), deze zijn nu bij het buitengebied van het Watersnoodmuseum getrokken en toegankelijk voor recreanten.

Verbeterpunten

- "Bijzaken" als proeven, innovaties, recreatieve of ecologische meerwaarden (die niet in de scope zitten of wettelijk moeten) in dijktrajecten een kort duidelijk plan(netje) op te stellen en dit te bespreken in het RHO (of PBO).
- Wijzigingen in uitvoering (denk aan grond verkopen aan maatschap Wilhelminapolder waarbij een broedgebied wordt vernietigd, pilots met andere blokken, verbeteren toegankelijkheid Oosterschelde, ...) altijd afstemmen met de trajectecoloog omdat het – soms onverwacht – ecologische consequenties heeft.
- Overdragen cultuurhistorische kaart (beheer en onderhoud) aan RWS/waterschap in 2015.

Communicatie

A. McGovern

EXTERNE COMMUNICATIE

De volgende producten ondersteunden in 2014 de externe communicatie:

- o Omgevingsplannen voor de dijktrajecten in uitvoering;
- o Huis aan huiskranten:
  - o Bij aanvang van de werken verscheen op Tholen een gecombineerde krant voor de dijktrajecten Moggershil, Stavenisse en Krabbenkreeksdam;
  - o Bij einde van de werken volgde nog een editie voor deze dijktrajecten;
  - o In plaats van een huis aan huiskrant verschenen voor de dijktrajecten Zandkreeksdam en Roompot artikelen in de Peeland;er;
- o Diverse flyers NL, ENG en DU (Viane, Burghsluis en Zandkreeksdam);
- o Informatieborden dijktrajecten 2014;
- o Actuele informatie op www.zeeweringen.nl;
- o Digitale nieuwsbrieven, voor elk dijktraject eigen edities;
- o Gastlessen (werden gegeven op basisscholen in Sint Philipsland, Sint-Annaland, Sint-Maartensdijk, Stavenisse en Ouwerkerk. In totaal bezochten 12 groepen/253 kinderen de dijk);
- o 'Petjesactie' chauffeurs transporten;
- o Informatiebijeenkomst (voor de werken 2014 vond alleen voor dijktraject Burghsluis op 29 januari een inloopbijeenkomst plaats).
- o Algemene brochure project Zeeweringen;
- o Folder dijktrajecten 2014-2015;
- o Projectfilm 'Voor veilige dijken' (ook voor intern gebruik);
- o Cafetariamodel Powerpointpresentatie (ook voor intern gebruik).

Continu is over het project Zeeweringen informatie te vinden

- o In en om het Watersnoodmuseum in Ouwerkerk. In het museum staat een expositie. Buiten langs de dijk ligt de museumglooiing;
- o In Fort Ellewoutsdijk: een expositie.

Vorbereiding 2015

In de eerste helft van 2014 werden de omgevingsplannen voor de werken in 2015 gemaakt. Eind 2014 werd gestart met de voorbereiding van huis aan huiskranten, informatieborden, informatiebijeenkomsten enz. voor deze werken.

INTERNE COMMUNICATIE

Ten behoeve van de interne communicatie verschenen:

- o Zeeweringenkrant 39 / november 2014.
- o Digitale Nieuwsblokken.

EVENEMENTEN

Kustexcursie

Op 24 april vond de Kustexcursie plaats. 's Ochtend bezochten de studenten de dijkversterking bij Burghsluis. Het middagprogramma vond plaats in Zeeuws Vlaanderen bij het project Waterdunen. Het werd een geslaagd evenement.

Cultuurhistorische dag

Op 18 juni organiseerde het projectbureau evenals in 2013 in samenwerking met SCEZ en SLZ de jaarlijks terugkerende cultuurhistorische dag die deze keer het thema 'op de grens van land en water' meekreeg. Evenals vorige jaar een succesvolle dag.

NETWERKEN

Op 28 mei ontvingen we 17 Duitse studenten van de 'University of applied sciences Weihenstephan-Triesdorf in Duitsland bij de dijkversterking in Burghsluis. Na een presentatie over ons project namen ze een kijkje op het werk en kregen ze uitleg over de constructie en werkzaamheden.

Roy en Anneke namen op 19 juni deel aan de landelijke omgevingsmanagementdag in Den Bosch. Goede gelegenheid voor netwerken en het bijwonen van interessante workshops ('omgevingsmanagement door de Opdrachtnemer' en 'Gedragsbeïnvloeding').

Op 24 juli bracht het team Communicatie een bezoek aan het Ruimte voor de Rivier project Overdiepse Polder. Op de projectlocatie waren we te gast bij het waterschap Brabantse Delta. Ter plaatse kregen we uitgebreide informatie over het project. Omgevingsmanagement en communicatie worden bij dit project op hoog niveau ingezet. Belanghebbenden worden nauw bij de uitvoering van het project betrokken en er wordt volop gebruik gemaakt van social media. We bezochten de eerste terpenboerderij van boer Nol, een echte ambassadeur voor het project. Interessant bezoek.

Op de dijk in Stavenisse ontvingen we op 28 september journalisten uit China, India, Singapore, Argentinië en de Verenigde Staten. Het dijkbezoek was onderdeel van een weeklange mediatour 'Living in Delta's', waaraan de journalisten op uitnodiging van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland deelnamen.

MEDIA

Er verschenen enkele uitgebreide artikelen in de PZC over Zandkreeksdam en Burghsluis.

Het was verder een opvallend rustig jaar qua publiciteit.

OVERIG

Hardnekkige fietsers

Het blijft een issue om fietsers uit projectgebieden te weren. In dijktraject Zandkreeksdam moest hierdoor een weg volledig worden afgesloten (voordien alleen toegankelijk voor automobilisten) en in Burghsluis werd een slagboom geplaatst.

Klachten

Na diverse klachten over te hard rijdende vrachtwagens hebben we in mei bij Sint Maartensdijk een matrixbord geplaatst om de chauffeurs te wijzen op hun snelheid. Effectief want daarna zijn de klachten afgenomen. *

Explosievondst Viane

In dijktraject Viane werden tijdens de uitvoering explosieven aangetroffen. **

Buitengebied Ouwerkerk

Ter gelegenheid van de opening van het buitengebied rond het Watersnoodmuseum werden enkele voorzieningen aangebracht bij de getijdepoelen die we enkele jaren geleden bij de dijkversterking Vierbannenpolder aanlegden. Om de educatieve waarde van de getijdepoelen te vergroten, legden we een trap aan om de poelen veiliger te kunnen bereiken en werden informatieborden geplaatst.

TEAM COMMUNICATIE

Bezetting

Evenals in 2013 vond ook in 2014 een 'wisseling van de wacht' plaats door zwangerschap en bevallingsverlof van Esther van Deutekom. Leonie Haverkamp vervangt Esther. Deze vervanging loopt door in 2015, tot begin april.

Capaciteit

Riekje (wiki) en Marieke (onderzoek zetsteen) worden voor een deel van hun uren ingezet voor TM.

Met het oog op de oplevering van het project in 2015 worden sinds november 2014 minder uren ingehuurd voor Communicatie. Ten tijde van de opmaak van deze evaluatie is duidelijk dat dit laatste gevolgen heeft. Het blijkt lastig om met minder uren alle werkzaamheden uit te voeren en daarbij de gebruikelijke kwaliteit te handhaven.

De voorbereidingen van diverse evenementen rondom de oplevering van het project nemen ook de nodige uren in beslag.

Aandachtpunten afdeling Communicatie

Inzet uren voor TM mag niet ten koste gaan van de primaire communicatietaken OM.

Beschikbare capaciteit verhogen of takenpakket aanpassen als de situatie verslechterd.

VERBETERPUNTEN

* Indien ondanks waarschuwingen bij ON klachten over te hard rijdende vrachtwagens aanblijven kosten van matrixborden voor rekening van ON laten komen. (in contract opnemen?)

** Bij de vondst van explosieven neemt de gemeente de regie over. Omdat de PBZ-afdeling Communicatie hier verder niet bij betrokken is, is vaak onduidelijk hoe vanuit het projectbureau over de vondst gecommuniceerd mag worden.

Om dit te verbeteren het voorstel om in voorkomende situaties de betrokken PBZ-projectleider (die zitting heeft in het 'calamiteitenteam') de contactgegevens van de communicatieadviseur van de betrokken gemeente door te laten geven aan de betrokken PBZ-communicatieadviseur.

Waterschap Scheldestromen

A. Marinisse, R. Derksen
F. Depondt, B. v. Eijk, H. vd. Sande

- evaluatie proces HWBP Emanuelpolder (ervaringen projectspiegel inbrengen);
- kwaliteitsborging toepassing Hill Blocks, staat ook in actuele risicolijst;
- afhandelen restpuntenlijst diverse werken;
- inzicht geven in volume/besteding nazorgfonds.